

Bloggen i skolan & jag och bloggen

En ny värld öppnar sig

Alltihopa började med att jag inte hade blivit bjuden till en fest. Det var lördagskväll, grått, kallt, vinter, det vita romantiska snölandskapet har alltid varit ett utopistiskt tänk- och aldrig hade jag trott att den kvällen skulle komma att ändra mitt liv. Tacokväll med mamma och mina yngre systrar kändes väl sådär. Jag stängde in mig på mitt rum. **Den kvällen upptäckte jag bloggen.** Året var 2007.

I denna uppsats kommer jag att skriva om bloggen som tillgång i undervisningen. Jag kommer att skriva om bloggen ur olika synvinklar, fundera på vad eleverna kan lära sig genom att blogga samt reflektera fritt kring sociala medier i undervisningen. Jag är modersmålslärostuderande och på diabiliden är mitt huvud proppfullt av reflektioner, iakttagelser, idéer, nyfikenhet. Den här uppsatsen kommer således också att handla om mig själv och min resa. En personlig vinkling och personlig utgångspunkt känns motiverad i denna uppsats, eftersom en av mina viktigaste poänger i denna text är att eleverna ska ges en chans att själva hitta sin egen röst i skriftspråket- och finna skrivglädjen. Jag tror stenhårt på att det kan ske genom att låta eleverna blogga. Men mer om det senare.

14 år i staden där jag växte upp och så

För tio år sedan var jag fjorton år. Jag bar stora plastiga örhängen i neonfärger, skrev dagbok sida upp och sida ner, sträckläste Veckorevyn och hade aldrig hört talas om bloggen. Ordet **blogg** togs med i Svenska Akademiens ordlista år 2006, med definitionen ”personlig dagbok på webben som uppdateras kontinuerligt och är öppen för kommentarer” Några år senare slog bloggen igenom på riktigt och det talades om ”bloggfenomenet” i folkmun. Ytterligare några år senare sitter jag framför min bärbara lilla sak och skriver en text där jag förespråkar bloggen i undervisningen. Bloggen i skolvärlden är i dagens läge något flera lärare använder sig av och i

de flesta skolorna jag har varit i kontakt med används bloggar i olika kurser, i olika former och med olika syften - allt från skolbloggar, klassbloggar och reflektionsbloggar till bokbloggar, inlärningsbloggar och resebloggar.

Dan Åkerlund har forskat i hur elever uppfattar kommunikation på nätet samt hur kommunikationen kan inkorporeras i en skolmiljö och hans doktorsavhandling *Elever syns på nätet – Multimodala texter och autentiska mottagare* lades fram vid Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi i januari 2014. Åkerlund skriver även om hur eleverna uppfattar att ha autentiska mottagare då de publicerar sig på nätet i form av bloggar och över Skypesamtal, men fokuserar även på frågor om yttrandefrihet och demokrati. Jag kommer att plocka ut några av de aspekter Åkerlund skriver om. Syftet med denna uppsats är således inte att komma med ny revolutionerande fakta om bloggen i skolvärlden, utan däremot att tillämpa och diskutera bloggen som metod i modersmålsundervisningen. Jag valde att skriva om detta ämne, eftersom jag är intresserad av främst kommunikationen och språket i sociala medier. Och ibland kan jag känna att mitt liv är mer virtuellt än verkligt.

Paradigmskifte och nya utmaningar

Åkerlund (2014: 27) menar att vi står inför ett paradigmskifte i och med den snabba utvecklingen av det digitala i skolvärlden. De nya digitala hjälpmedlen som införs i skolan, internet som i allt högre grad blivit vår största (och ibland enda) kunskapskälla samt de nya kommunikationskanalerna som uppstått och som hela tiden utvecklas, gör att skolan i dagens läge står i ett brytningsskede. Den nya läroplanen som utkommer 2016 har tagit i beaktande denna utveckling och i utkastet för läroplanen (LP 2016) kan man notera att innehållet delvis skiljer sig från den gamla läroplanen. Skolan ska i framtiden fokusera allt mer på de multimodala och digitala färdigheterna, på bekostnad av till exempel skrivstilen, som bortprioriteras och faller bort i den nya läroplanen.

Utvecklingen har minst sagt varit flink. Jag har flera gånger kommit på mig själv med att inleda meningar i stil med ”på min tid” och ”när jag var ung” vilket känns patetiskt med tanke på att jag är 23 år. Men klyschiga fraser innehåller ofta höga sanningshalter. För fem år sedan blev jag student. I min gymnasieskola hade ingen smarttelefoner, det fanns inga bärbara datorer i

skolan, bloggen var fortfarande blygsam i Finland, de sociala medierna började småningom krypa fram. Nu kretsar livet hos generation Y i stort sätt kring sociala medier, uppkoppling, trådlöst nätverk, bloggen som gjort livet offentligt. Detta kan inte längre ses som ett hot i skolvärlden, utan ska snarare ses som en tillgång. Skolan och undervisningen ska vara intakt med utvecklingen i samhället, annars blir skolan isolerad från omvärlden.

Åkerlund (2014: 27) hävdar i sin avhandling att informationsspridningen, synen på kunskap samt den sociala gemenskapen förändras hela tiden. I och med den tekniska utrustningen så som bärbara datorer, pekplattor och smarttelefoner ändras människans relation till kunskap och kommunikation samt förhållningssätt till kunskap. ”Från att igår enbart ha läraren som mottagare för sina ansträngningar i skolan, kan elever nu ha andra mottagare i klassen, i skolan, i staden man lever och kanske många andra mottagare spridda över hela jorden” skriver Åkerlund och menar vidare att kommunikationen, som är det mest centrala i kunskapen, nu står inför stora förändringar.

Det är viktigt att dessa förändringar tas i beaktande och att skolan hänger med i utvecklingen. Som jag nämnde tidigare bör eleverna förstå att skolan inte är en isolerad företeelse där man bara producerar ”skoltext”, som inte har någon förankring i verkligheten. Genrer som har utformats i skolan och som bara används i skolan är problematiska på många sätt, men samtidigt kan man inte helt komma ifrån ”skoluppsatser” och ”skol-bokrecensioner”. Jag tycker därför att det är viktigt att varva med texter som skrivs och publiceras i sina rätta forum och som har autentiska mottagare – som till exempel att starta en klassblogg. Om man inte får skriva textgenrer i sitt rätta forum blir det lätt en meningslös uppgift, som till exempel uppgifterna ”skriv ett blogginslag i ditt häfte” eller ”skriv ett mail till den här personen på ett rutpapper”.

Varför bloggande elever?

Jag har redan nämnt många fördelar med att införa bloggen i undervisningen, vare sig om den är en stor del av kursen eller endast ett litet komplement till det övriga undervisningsstoffet. Åkerlund (2014: 104-107) nämner flera positiva aspekter med att elever syns på nätet, bland annat att de kan utveckla sina multimodala färdigheter i bloggen. *Det vidgade textbegreppet*

infördes i läroplanen 2004 och betyder kort och gott att en text inte behöver vara en skriven text – en bild, en gest, en sång kan också vara en text. Om man arbetar med bloggen finns det oändligt mycket möjligheter inom multimodaliteter och det vidgade textbegreppet. Bloggen kan helt enkelt bli den kreativa plattformen för en mängd olika uttryckssätt och genrer. Varva text med bild, bild med videoklipp, videoklipp med ljudklipp och layouta, redigera och publicera!

Åkerlund har i sin avhandling iakttagit elever som kommunicerat via Skype och olika bloggar och som därmed har autentiska mottagare. Jag tycker att den stora fördelen med att blogga i skolan är att man har en autentisk mottagare och att det inte alltid bara är läraren som läser elevernas texter. Eleverna anstränger sig mer och situationen blir äkta, samtidigt som det känns mer motiverat att producera text. Visserligen finns det också nackdelar med detta, till exempel elever som inte känner sig bekväma med att publicera sina texter på nätet, synliga för vem som helst. Jag tror därför att det är bra om man får in det vidgade textbegreppet i bloggen, så att allt fokus inte ligger på själva skrivandet.

I sin avhandling betonar Åkerlund (2014: 29-31) även vikten av demokrati och yttrandefrihet genom att synas på nätet. Sociala medier är en form av demokratisering där yttrandefriheten står i fokus. Vem som helst får publicera innehåll, vem som helst får uttrycka sig, vem som helst får kommentera, vem som helst får dela. Genom att använda de kommunikativa resurserna ges eleverna tillfället att fostras till demokratiska medborgare, vilket även skollagen starkt stöder. Diskussioner om yttrandefrihet, källkritik, upphovsrätt och *netikett* (etikett på nätet) med eleverna passar även bra in då man inför bloggen i undervisningen. Men också diskussioner om offentligheten som ändras i takt med bloggar bör tas med eleverna. Var går gränsen mellan personligt och privat? Vad beror det på att allt fler väljer att leva i offentlighetens ljus och dela med sig av sitt privatliv på bloggen? Vad är skillnaden mellan att skriva traditionell dagbok jämfört med att skriva blogg? Att berätta om sig själv har blivit allt vanligare i alla tänkbara forum. Självbiografierna grälar över utrymme i bokhandeln och Knausgård öppnar upp hela sitt liv i hyllmetrar av autofiktiv kamp. Vi öppnar upp, delar, berättar i allt större utsträckning än tidigare. Här finns det oändligt med trådar man som lärare kan dra i.

Men enligt mig är ändå det viktigaste med att blogga att finna skrivglädjen. Om bloggen är en plattform där eleven kan finna skrivglädje har läraren lyckats med valet av metod. Det behöver inte krävas mycket för att en liten, liten låga ska tändas. Kanske eleven för en stund ”glömmer bort” skolkontexten i sitt bloggskrivande och inte ställer sig lika självkritisk till sina texter, kanske det är det fria uttryckssättet som känns bra, kanske det är det öppna kommentarsfältet och responsen som får igång och motiverar eleven. Jag har ett flertal vänner som tidigare tyckte att det var jobbigt att skriva och producera text, men som funnit skrivglädjen samt intresset för att skapa text och bild tack vare bloggen. Den här möjligheten bör vi ge eleverna!

Om att bli smart genom att läsa bloggar

Vi hoppar snabbt tillbaka till den där miserabla kvällen då alla kompisar dansade på bord medan jag satt inne på mitt rum. Ja, som jag redan skrev kom det att bli en ganska bra kväll ändå. Jag upptäckte bloggen och läste bloggar hela natten. Sedan dess har jag i perioder skrivit olika bloggar, men framför allt läst och följt med bloggar genom åren. Det finns en tendens till att anse att bloggar är dåligt och slarvigt skrivna med ”dagens outfit” som innehåll. Vad säger ni om jag hävdar att jag blivit smart genom att läsa bloggar? Genom att läsa bloggar och följa med *bloggosfären* kan jag utan att blinka meddela att jag blivit en både smartare, mer empatisk och mer förstående mänska – och jag kan blygsamt anse mig själv ha koll på en stor del av det som händer i världen, allt tack vare bloggarna jag läser. Samtidigt har jag utvecklat mitt eget skrivande och hittat min egen röst och stil.

Vi behöver bloggande elever, men vi behöver också bloggläsande elever. Kritiska bloggläsande elever som är medvetna om att internet är en plattform där vem som helt kan publicera vad som helst. Vettiga, smarta, sakliga bloggar finns det i överflöd – om det så gäller bloggar med nischer i miljöfrågor, turism, reklam, politik, jämställdhet, media, kultur eller litteratur. Det gäller bara att hitta dem. Koppla upp och surfa, törsta efter kunskap, djupdyk i bloggarnas värld!

Källor

Åkerlund, Dan, 2014: Elever syns på nätet. Multimodala texter och autentiska mottagare. Åbo. Åbo Akademis förlag.

Svenska Akademiens ordlista [hämtad 5.5.2014 kl. 13.00]

http://www.svenskaakademien.se/svenska_spraket/svenska_akademiens_ordlista/saol_pa_natet/ordlista

Utkast till grunderna för läroplanen [hämtad 5.5.2014 kl. 12.40]

http://www.oph.fi/lp2016/utkast_till_grunderna_for_laroplanen